

IV

*(Informacje)*INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

RADA

**Konkluzje Rady pt. „Sprawiedliwość i włączenie w kształceniu i szkoleniu jako czynniki sprzyjające
osiąganiu sukcesu edukacyjnego przez wszystkich”**

(2021/C 221/02)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

W KONTEKŚCIE:

1. Europejskiego filaru praw socjalnych, proklamowanego wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w 2017 r. na szczycie społecznym w Göteborgu, zwłaszcza jego zasad pierwszej, trzeciej i jedenastej.
2. Rezolucji Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030), w której to rezolucji jako pierwszy priorytet strategiczny ustanowiono zwiększanie jakości, sprawiedliwości, włączenia i sukcesu dla wszystkich w kształceniu i szkoleniu.

PRZYWOŁUJĄC tło polityczne przedstawione w załączniku,

W ŚWIETLE:

3. Ustaleń zawartych w Monitorze Kształcenia i Szkolenia z 2020 r., z których wynika m.in., że:
 - a) uczestnictwo we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem od 4. roku życia jest wysokie i sytuuje się jedynie nieznacznie poniżej celu ET 2020, dzięki nieustającym wysiłkom państw członkowskich, ale wyzwaniem pozostają nierównomierny dostęp i jakość;
 - b) odsetek osób wcześniej kończących naukę wyniósł w 2019 r. 10,2 %, co oznacza, że niemal osiągnięty został cel ET 2020. W przypadku osób z niepełnosprawnościami odsetek ten wynosi jednak 20,3 %; ponadto uczniowie urodzeni za granicą są bardziej niż ich rodowici rówieśnicy zagrożeni wczesnym kończeniem nauki (odpowiednio 22,2 % i 8,9 %). Więcej młodych mężczyzn niż młodych kobiet wcześniej kończy naukę (odpowiednio 11,9 % i 8,4 %) i różnica ta w ostatniej dekadzie utrzymywała się zasadniczo na stałym poziomie;
 - c) jak pokazują wyniki badania PISA z 2018 r., UE nie zrealizowała celu ET 2020 zakładającego ograniczenie odsetka osób z niskimi osiągnięciami w umiejętnościach podstawowych do poziomu poniżej 15 %. W rzeczywistości w ostatniej dekadzie w całej UE wzrósł odsetek osób uzyskujących niskie osiągnięcia w naukach przyrodniczych i rozumieniu tekstów, zaś na stałym poziomie utrzymywał się odsetek niskich osiągnięć w myśleniu matematycznym (dla UE-27: 22,5 % w rozumieniu tekstów, 22,9 % w myśleniu matematycznym i 22,3 % w naukach przyrodniczych). Jeśli chodzi o odsetek niskich wyników, znaczne różnice między płciami utrzymują się jedynie w dziedzinie rozumienia tekstów – odsetek ten jest wyższy wśród chłopców. Ponadto badanie wyraźnie pokazuje, że atmosfera w szkole w istotny sposób wpływa na dobrostan uczniów i uzyskiwane przez nich wyniki;
 - d) cel ET 2020 dotyczący odsetka osób z wykształceniem wyższym wynoszącego 40 % został osiągnięty przez UE i większość państw członkowskich. W całej UE utrzymują się jednak różnice między płciami, a uczniowie o mniejszych szansach mają mniejsze oczekiwania co do zdobycia wykształcenia wyższego (43,4 %) niż ich rówieśnicy (82,3 %);

- e) w ciągu ostatniej dekady postępy w zwiększaniu uczestnictwa dorosłych w uczeniu się były powolne; poziom tego uczestnictwa w poszczególnych państwach członkowskich jest nadal w znacznym stopniu niejednorodny. W 2019 r. wskaźnik uczestnictwa dorosłych w uczeniu się wynosił 10,8 % w UE-27, co oznacza, że nieznacznie wzrósł w porównaniu z 7,8 % w 2010 r. i wciąż jest daleki od celu wynoszącego 15 %;
 - f) status społeczno-ekonomiczny jest w UE nadal najważniejszym czynnikiem decydującym o wynikach w nauce, co utrudnia znacznemu odsetkowi osób młodych uzyskanie odpowiedniego poziomu umiejętności podstawowych i uniemożliwia awans społeczny.
4. Wspólnotowego badania wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) w gospodarstwach domowych i przez osoby indywidualne, które to badanie pokazuje, że w UE w 2019 r. co piąta osoba młoda (w wieku 16–24 lat) nadal nie posiadała podstawowych umiejętności cyfrowych.
 5. Raportu Eurydice z 2020 r. *Equity in school education in Europe: Structures, policies and student performance* [Sprawiedliwość w edukacji szkolnej w Europie: struktury, polityki i wyniki uczniów], który identyfikuje polityki i struktury kojarzone z wyższymi poziomami sprawiedliwości, jeśli chodzi o wyniki uczniów, i pokazuje, że sprawiedliwość w szkołach, zarówno jeśli chodzi o włączenie, jak i bezstronność, jest w Europie zróżnicowana.
 6. Pandemii COVID-19, która wraz z powszechnym przejściem na cyfrowe nauczanie i uczenie się wywarła silną presję na systemy kształcenia i szkolenia w całej UE i najprawdopodobniej wpłynie na postępy na drodze do osiągnięcia wielu unijnych celów i wskaźników w dziedzinie kształcenia i szkolenia.

UWAŻA, ŻE:

7. W kontekście nowych strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) i ze względu na ich nadrzędny cel polityczny zakładający utworzenie europejskiego obszaru edukacji, nadszedł czas, by podsumować dotychczasowe postępy w zwiększaniu sprawiedliwości i włączenia w kształceniu i szkoleniu z myślą o tym, by sprzyjać osiągnięciu sukcesu edukacyjnego przez wszystkich i nadać nowy impuls unijnej współpracy i krajowym działaniom w tej dziedzinie.
8. Chociaż Rada zajmowała się już zagadnieniami sprawiedliwości, edukacji włączającej i sukcesu w kształceniu i szkoleniu, niezbędne jest jeszcze przeanalizowanie ich w sposób całościowy oraz jako kwestii wzajemnie powiązanych i współzależnych, co może pomóc w określeniu zdolności systemów kształcenia i szkolenia w zakresie zapewniania wszystkim prawdziwie sprzyjającego włączeniu społecznemu i spójności społecznej, sprawiedliwego i skutecznego kształcenia i szkolenia wysokiej jakości, w tym uczenia się przez całe życie.
9. W szczególności w związku ze światową pandemią COVID-19, która miała wpływ na wszystkie systemy kształcenia i szkolenia, w tym wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, w wielu debatach prowadzonych od 2020 r. unijni ministrowie edukacji podkreślali, jak ważna jest poprawa sprawiedliwości i włączenia w kształceniu i szkoleniu w celu zapewnienia, by nikt nie został pominięty.
10. Europejskie systemy kształcenia i szkolenia powinny wykorzystywać fakt, że włączenie jest jednym z głównych priorytetów różnych unijnych polityk oraz programów i instrumentów finansowania, np. nowego programu Erasmus+, który przewiduje specjalne środki na rzecz włączenia; Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, który wspiera promowanie równego dostępu do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach, w szczególności w odniesieniu do grup defaworyzowanych; oraz ustanowionego przez UE Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, który należy w pełni uruchomić, aby zaradzić nierównościom w edukacji pogłębianym na skutek obecnego kryzysu.
11. Potencjał kształcenia i szkolenia, jeśli chodzi o wspieranie włączenia, został wyraźnie dostrzeżony we wspólnie proklamowanym Europejskim filarze praw socjalnych, a także w dotyczącym go planie działania ⁽¹⁾ przyjętym niedawno przez Komisję, w którym podkreślono, że kształcenie i szkolenie mają zasadnicze znaczenie, by zapewnić wszystkim nowe możliwości.

UZNAJE, ŻE:

12. Sprawiedliwość w dostępie do kształcenia i szkolenia oraz włączenie i sukces dla wszystkich w kształceniu i szkoleniu to jedna z podstawowych zasad edukacji, lecz wprowadzenie jej w życie nadal stanowi wyzwanie dla systemów kształcenia i szkolenia w UE; istnieją przy tym znaczne różnice w państwach członkowskich i pomiędzy nimi.

⁽¹⁾ COM(2021) 102 final.

13. Kształcenie i szkolenie odgrywa ważną rolę w zmniejszaniu nierówności, mianowicie nierówności związanych ze statusem społeczno-ekonomicznym, pochodzeniem ze środowisk migracyjnych, pochodzeniem rasowym lub etnicznym⁽²⁾, płcią, orientacją seksualną oraz z niepełnosprawnościami; istnieją dowody na to, że najbardziej skuteczne systemy kształcenia i szkolenia to systemy, w których kładzie się nacisk na sprawiedliwość i włączenie społeczne.
14. Współpraca między instytucjami kształcenia i szkolenia formalnego i pozaformalnego ma szczególnie pozytywny wpływ na włączenie społeczne, co było widoczne podczas pandemii COVID-19.
15. Ponieważ w dzisiejszym społeczeństwie zróżnicowanie i dysproporcje nadal się pogłębiają, polityka kształcenia i szkolenia ma do odegrania kluczową rolę w zapobieganiu dyskryminacji oraz wspieraniu włączenia, integracji i poszanowania różnorodności w Unii Europejskiej. W związku z tym systemy kształcenia i szkolenia muszą być konstruowane w taki sposób, aby zapewnić wszystkim grupom i osobom faktycznie równy dostęp do charakteryzujących się dobrą jakością możliwości uczenia się i stworzyć im warunki pomyślnego przejścia ścieżki kształcenia lub szkolenia.
16. Należy kontynuować wysiłki na rzecz zapewnienia, by więcej osób uczących się mogło ukończyć kształcenie i szkolenie na poziomie średnim II stopnia (lub równoważnym), a następnie podjąć dalsze kształcenie i szkolenie lub zdobyć wykształcenie wyższe, co pozwoli im rozwijać wiedzę, umiejętności i kompetencje przydatne w życiu i w pełni wykorzystać swój potencjał.
17. W ostatnich latach krajowe i regionalne systemy kształcenia i szkolenia zdołały poprawić swoje wyniki w zakresie zapewniania sprawiedliwszego dostępu i większego włączenia, co może sprzyjać sukcesowi edukacyjnemu, ale wciąż potrzebne są dalsze wysiłki, działania i środki, aby poprawić jednocześnie sprawiedliwość, włączenie i sukces edukacyjny. Obejmuje to konieczność zapewniania dostępniejszego i charakteryzującego się wyższą jakością poradnictwa przez całe życie na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia⁽³⁾.
18. Nowy program Erasmus+ jest obecnie wyposażony we wzmocnione środki na rzecz lepszego promowania włączenia społecznego i sprawiedliwości oraz skuteczniejszego docierania do osób o specjalnych potrzebach lub mniejszych szansach, m.in. poprzez zwiększanie dostępności działań w zakresie mobilności dla szerszego grona osób uczących się, nauczycieli, trenerów, edukatorów nauczycieli i innych członków kadry edukacyjnej.

PODKREŚLA, ŻE:

19. Wszystkie osoby powinny na każdym etapie życia mieć możliwość rozwijania szerokiego zakresu kompetencji kluczowych⁽⁴⁾, aby dobrze funkcjonować w świecie, zarówno w sferze zawodowej, jak i osobistej, oraz radzić sobie z obecnymi i przyszłymi zmianami w społeczeństwie i gospodarce, także w ramach transformacji ekologicznej i cyfrowej. Jest to zarówno kwestia sprawiedliwości społecznej, jak i konkurencyjności UE.
20. Kształcenie i szkolenie ma do odegrania zasadniczą rolę w kształtowaniu przyszłości Europy i w zapewnianiu obywatelom możliwości osiągnięcia samorealizacji i dobrostanu, zdolności dostosowania się do zmieniającego się rynku pracy i funkcjonowania na nim z sukcesem, a także możliwości angażowania się w aktywne i odpowiedzialne obywatelstwo.
21. Pandemia COVID-19 jeszcze bardziej uwypukliła potrzebę stawienia czoła istniejącym od dawna wyzwaniom strukturalnym, wykraczającym poza bezpośrednie skutki pandemii, m.in. w zakresie dobrostanu i zdrowia psychicznego dzieci będących osobami uczącymi się i edukatorów. W tej sytuacji wzrasta konieczność zapewnienia wysokiej jakości i włączającego kształcenia i szkolenia, w tym wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, oraz konieczność sprawienia, by było możliwe i dostępne w przypadku wszystkich osób uczących się, niezależnie od ich płci, danego statusu społeczno-ekonomicznego, pochodzenia etnicznego, religijnego lub kulturowego, specjalnych potrzeb edukacyjnych czy innych uwarunkowań osobistych.

⁽²⁾ Odesłanie do dyrektywy Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającej w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne.

⁽³⁾ Zgodnie z rezolucją Rady z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie lepszego uwzględniania poradnictwa przez całe życie w strategiach uczenia się przez całe życie.

⁽⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. C 189 z 4.6.2018 r., s. 1).

22. Zapewnienie wszystkim równych szans w dostępie do kształcenia i szkolenia to kwestia kluczowa, ale niewystarczająca: należy zwrócić szczególną uwagę na interseksjonalność problemów, występującą np. w przypadku osób uczących się, które borykają się z dodatkowymi lub nakładającymi się wyzwaniem, takich jak osoby ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi lub z niepełnosprawnościami, osoby w trudnej sytuacji osobistej, osoby ze środowisk defaworyzowanych pod względem społeczno-ekonomicznym, osoby ze środowisk migracyjnych, osoby należące do mniejszości, osoby z obszarów dotkniętych kryzysem gospodarczym oraz z obszarów odizolowanych, wyspiarskich lub oddalonych, takich jak regiony najbardziej oddalone UE. Zgodnie z tą samą logiką należy uwzględnić potrzeby osób uczących się posiadających szczególne uzdolnienia, tak by zapewnić im wsparcie i możliwość pełnego wykorzystania swojego potencjału.
23. Poprawa sprawiedliwości i włączenia w kształceniu i szkoleniu wymaga również uwrażliwiania na problematykę płci w procesach nauczania i uczenia się oraz w instytucjach edukacyjnych, przy jednoczesnym kwestionowaniu i eliminowaniu zarówno stereotypów, jak i uprzedzeń związanych z płcią, a także zapobieganiu dyskryminacji ze względu na płeć lub orientację seksualną.
24. Systemy kształcenia i szkolenia powinny uwzględniać różnorodne indywidualne potrzeby, możliwości i zdolności wszystkich osób uczących się oraz oferować wszystkim możliwości uczenia się, w tym powiązanie z uczeniem się w środowisku pozaformalnym i nieformalnym, takie jak współpraca m.in. z ośrodkami edukacji dorosłych, instytucjami lub ośrodkami zajmującymi się pracą z młodzieżą oraz instytucjami kulturalnymi.
25. Należy dokładać dalszych starań, aby wyposażyć wszystkie osoby uczące się w kompetencje społeczne, emocjonalne, obywatelskie i międzykulturowe niezbędne do potwierdzania, umacniania i promowania unijnych wartości demokratycznych, praw podstawowych, równości szans, włączenia społecznego i niedyskryminacji, oraz aby promować świadome i aktywne obywatelstwo. Kluczową rolę w tym względzie może odegrać edukacja obywatelska, poprzez umożliwienie wszystkim osobom uczącym się zdobycia umiejętności zrozumienia i poszanowania wszelkich form różnorodności, i tym samym rozwijania tolerancji, postaw demokratycznych, krytycznego myślenia oraz nabycia kompetencji międzykulturowych i kompetencji w zakresie aktywnego obywatelstwa.
26. Uczestnictwo we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem zapewnia ważną podstawę przyszłego sukcesu osobistego, edukacyjnego i zawodowego, co ma szczególne znaczenie w przypadku dzieci ze środowisk defaworyzowanych lub szczególnie wrażliwych. Nadal należy poprawiać jakość i włączający charakter oraz zwiększać dostępność i przystępność cenową systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, aby zapewnić wszystkim dzieciom faktycznie równe możliwości uczestnictwa we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem ^(*).
27. Wczesne kończenie nauki oraz niepowodzenia szkolne skazują młodych ludzi na mniejsze możliwości społeczno-ekonomiczne, co dotyczy zwłaszcza osób zagrożonych wykluczeniem i najbardziej na nie narażonych. Należy kontynuować wysiłki w celu zapewnienia prawdziwie włączających systemów, w których wszystkie osoby uczące się korzystają z wysokiej jakości edukacji oraz które dbają o i chronią dobrostan i zdrowie psychiczne osób uczących się. W połączeniu ze środkami w zakresie profilaktyki i wsparcia opartymi na indywidualnych potrzebach osób uczących się oraz z udoskonalonym, dobrej jakości poradnictwem przez całe życie jest to kwestia kluczowa dla zmniejszenia odsetka osób wczesnie kończących naukę i dla ukierunkowania osób uczących się na pomyślne ukończenie edukacji na poziomie średnim II stopnia (lub równoważnym), a następnie podjęcie dalszego kształcenia i szkolenia lub zdobycie wykształcenia wyższego.
28. Należy promować lepsze osiągnięcia edukacyjne i wspierać płynne przechodzenie na rynek pracy i czynić to m.in. poprzez wykorzystanie poradnictwa przez całe życie, uczenia się przez całe życie i uczenia się dorosłych oraz, w stosownych przypadkach, w ramach procesu podnoszenia lub zmiany kwalifikacji, ciągłego rozwoju osobistego, akademickiego i zawodowego oraz aktywnego obywatelstwa.
29. Odsetek osób osiągających słabe wyniki jest wciąż wysoki; ponadto w całej Europie nadmiernie reprezentowane wśród osób osiągających słabe wyniki i wczesnie kończących naukę są osoby uczące się ze środowisk defaworyzowanych, z obszarów dotkniętych kryzysem gospodarczym bądź z obszarów odizolowanych, wyspiarskich lub oddalonych, takich jak regiony najbardziej oddalone UE. W związku z tym należy nadal identyfikować środki polityki kształcenia i szkolenia, które mogą zwiększyć sukces edukacyjny wszystkich osób uczących się, m.in. innowacyjne podejścia pedagogiczne.

^(*) Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem.

30. Kształcenie i szkolenie zawodowe, w tym przygotowanie zawodowe i inne formy uczenia się w rzeczywistych warunkach pracy, przyczynia się do sprawiedliwości poprzez zapewnienie, by programy zawodowe były wysokiej jakości, włączające i dostępne dla wszystkich, w tym dla grup szczególnie wrażliwych ⁽⁶⁾.
31. Podobnie, edukacja dorosłych zapewnia wszystkim, w tym grupom szczególnie wrażliwym, elastyczne możliwości dostępu do uczenia się i oferuje drugą szansę lub alternatywną ścieżkę zdobywania umiejętności i kwalifikacji.
32. Współpraca i terminowa wymiana informacji między instytucjami edukacyjnymi, sektorem pracy z młodzieżą i sektorem społecznym pozwoliłyby identyfikować na wczesnym etapie osoby zagrożone wczesnym kończeniem nauki i zapewniać bardziej odpowiednie środki wsparcia młodym ludziom znajdującym się w trudnej sytuacji, takim jak młodzież niekształcąca się, niepracująca ani nieszkoląca się (młodzież NEET), w tym za pośrednictwem wzmocnionej gwarancji dla młodzieży.
33. Szkolnictwo wyższe może sprzyjać sprawiedliwości i włączeniu społecznemu poprzez ułatwianie uczniom sprawnego przejścia od kształcenia średniego II stopnia do szkolnictwa wyższego i wspieranie ich w tym zakresie, poprzez wspieranie dostępu do wysokiej jakości włączającej edukacji skierowanej do wszystkich kategorii osób uczących się oraz poprzez promowanie uczestnictwa grup niedostatecznie reprezentowanych, w tym osób uczących się w sposób nietradycyjny. Może również zapewniać dalsze angażowanie dorosłych, promować podnoszenie i zmianę kwalifikacji oraz odgrywać rolę w uczeniu się przez całe życie, poprzez elastyczne opcje alternatywne względem pełnych programów, dzięki zbadaniu i wykorzystaniu europejskiego podejścia do mikrokwalifikacji.
34. Prace przeprowadzone w ramach procesu bolońskiego są istotne dla dalszego rozwijania społecznego wymiaru szkolnictwa wyższego.
35. Technologia cyfrowa odgrywa ważną rolę w zapewnianiu, by środowiska uczenia się, pedagogiki cyfrowe oraz cyfrowe narzędzia i zadania można było dostosować do różnych osób uczących się i spersonalizować, tak by odpowiadały ich potrzebom. Może sprzyjać faktycznemu włączeniu, o ile jednocześnie zaradzi się problemom przepaści cyfrowej w zakresie infrastruktury cyfrowej, połączeń i dostępu do urządzeń cyfrowych, sprzętu cyfrowego i zasobów cyfrowych, jak i do umiejętności cyfrowych, a także problemowi ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Ponadto, chociaż podczas pandemii COVID-19 technologia cyfrowa umożliwiła edukację na odległość, sytuacja ta uwypukliła zasadnicze różnice pod względem dostępu do urządzeń cyfrowych i połączeń oraz inne formy przepaści cyfrowej, takie jak te w zakresie cyfrowych kompetencji osób uczących się, edukatorów i opiekunów oraz w zakresie dostępności związanego z tym wsparcia.
36. Etyczne, odpowiedzialne i włączające wykorzystanie nowo pojawiających się technologii, takich jak sztuczna inteligencja, także mogłoby przyczynić się do zmniejszenia przepaści cyfrowej i wspierania bardziej włączającego nauczania i uczenia się.
37. Rosnący dostęp do wirtualnych środowisk edukacyjnych stwarza wiele nowych możliwości. Jednak częstszy i coraz większy dostęp do wirtualnych środowisk uczenia się i zakres korzystania z nich narażają też osoby uczące się na większe zagrożenie cyberprzemocą, innymi formami nękania w internecie lub uleganie dezinformacji, zwłaszcza w sieciach społecznościowych. Aby skutecznie promować bezpieczne wirtualne środowisko edukacyjne, należy dołożyć starań w celu kształcenia osób uczących się i szkolenia edukatorów w zakresie bezpieczeństwa w sieci i w celu uświadomienia im potencjalnych zagrożeń stwarzanych przez niektóre platformy lub narzędzia internetowe. Jednocześnie instytucje edukacyjne powinny dysponować jasnymi wytycznymi i procedurami umożliwiającymi reagowanie na te kwestie.
38. Nauczyciele, trenerzy, kadra wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi i pozostała kadra pedagogiczna, a także kadra kierownicza instytucji edukacyjnych oraz osoby świadczące usługi poradnictwa, na wszystkich poziomach, mają do wypełnienia zasadniczą rolę we wspieraniu sprawiedliwości, włączenia i sukcesu dla wszystkich w kształceniu i szkoleniu. Aby móc odgrywać tę rolę, muszą być wysoce kompetentni i posiadać umiejętności, kompetencje i wiedzę podstawową, które są niezbędne do rozumienia i rozwiązywania problemu nierównych szans edukacyjnych oraz do nauczania i edukowania w coraz bardziej różnorodnych, wielojęzycznych i wielokulturowych środowiskach.
39. Kształcenie, wprowadzenie do zawodu i stałe doskonalenie zawodowe nauczycieli, trenerów i innych edukatorów powinno być odpowiednio dostosowane do właściwych krajowych i regionalnych norm, i do procesów rozwoju instytucji edukacyjnych. Jest to niezbędne do opracowania nowych podejść umożliwiających lepsze reagowanie na nowe i trudne realia, takie jak te związane z transformacją cyfrową i ekologiczną. Należy dołożyć starań, aby wspierać nauczycieli, trenerów, kadre kierowniczą instytucji edukacyjnych oraz osoby świadczące usługi poradnictwa w działaniach na rzecz zwiększania sprawiedliwości i jakości w nauczaniu i poradnictwie przez całe życie. Należy też podjąć

⁽⁶⁾ Zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności.

wysiłki, by przyciągnąć najlepszych kandydatów do zawodu i zaradzić, w razie potrzeby, problemowi niedoboru nauczycieli za pomocą lepszych i bardziej elastycznych strategii rekrutacji. Przyczyni się to zarazem do poprawy jakości i włączającego charakteru instytucji edukacyjnych, a tym samym do usprawnienia zarządzania systemami kształcenia i szkolenia.

ZACHĘCA PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE, BY ZGODNIE Z UWARUNKOWANIAMI KRAJOWYMI I ZASADĄ POMOCNICZOŚCI:

40. Wdrożyły środki w zakresie polityki edukacyjnej oraz, w stosownych przypadkach, przeprowadziły reformy systemów kształcenia i szkolenia, mając na względzie całe spektrum kształcenia i szkolenia i stosując podejście obejmujące całą instytucję, aby zwiększyć równość szans i włączenie oraz sprzyjać sukcesowi edukacyjnemu na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, w szczególności poprzez:
- a) zajęcie się kwestią rosnącego zróżnicowania osób uczących się i zwiększenie dostępu do wysokiej jakości włączającego kształcenia i szkolenia dla wszystkich uczących się, w tym osób z grup defaworyzowanych i szczególnie wrażliwych, np. osób uczących się zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz osób mających szczególne potrzeby edukacyjne, osób z niepełnosprawnościami, osób o niższych kwalifikacjach/umiejętnościach, osób ze środowisk migracyjnych, osób należących do mniejszości, a także osób uczących się mających mniejsze szanse ze względów geograficznych, ze względu na płeć lub z powodu niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej;
 - b) promowanie na szczeblu krajowym i regionalnym kompleksowych strategii na rzecz sukcesu edukacyjnego, w oparciu o ścisłą współpracę międzysektorową na wszystkich szczeblach, w celu sprzyjania pomyślnemu kończeniu ścieżek kształcenia i szkolenia na poziomie średnim II stopnia (lub równoważnym) i w celu ograniczenia zjawiska wczesnego kończenia nauki i osiągania słabych wyników, w tym poprzez wspieranie podejścia obejmującego całą instytucję i współpracy wielodyscyplinarnej w szkołach i w ich otoczeniu, zgodnie z wizją kształcenia i szkolenia powszechnego i włączającego, skupionego na osobie uczącej się, poprzez promowanie wczesnego wykrywania zmniejszonego zaangażowania, wzmacnianie ram zindywidualizowanego poradnictwa i wsparcia dla zagrożonych osób uczących się oraz promowanie i wspieranie zaangażowania rodziców, opiekunów, rodzin i społeczności;
 - c) prace na rzecz zapewnienia, by wszystkie osoby uczące się osiągnęły poziom odniesienia w opanowaniu umiejętności podstawowych, w tym umiejętności cyfrowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup, w których istnieje ryzyko słabych wyników i wczesnego kończenia nauki, m.in. poprzez wskazanie skutecznych reform polityki mających na celu wspieranie lepszych osiągnięć w umiejętnościach podstawowych, zwłaszcza reform w zakresie programów nauczania lub w zakresie oceny i dotyczących poradnictwa przez całe życie, a także wspieranie zdolności instytucji i kadry w zakresie innowacji i rozwijania podejść dotyczących uczenia się i środowisk uczenia się skupionych na osobie uczącej się;
 - d) prace na rzecz zapewnienia wszystkim osobom uczącym się, także szczególnie uzdolnionym osobom uczącym się, odpowiedniego wsparcia i odpowiednich wyzwań intelektualnych, stosownie do ich możliwości i zdolności, przy jednoczesnej ochronie ich dobrostanu fizycznego, emocjonalnego i psychologicznego;
 - e) dbanie o to, by instytucje edukacyjne pozostały bezpiecznym środowiskiem, wolnym od przemocy, rasizmu, nękania, cyberprzemocy, molestowania seksualnego, seksizmu krzywdzących wypowiedzi, dezinformacji i informacji wprowadzających w błąd oraz wszelkich form dyskryminacji;
 - f) stymulowanie bezpiecznego, przyjaznego i wspierającego środowiska uczenia się, w tym także w internecie, w którym to środowisku wszystkie osoby uczące się mogą rosnąć i rozwijać się jako jednostki i członkowie społeczności oraz czują się szanowane i doceniane, a ich szczególne uzdolnienia i potrzeby są dostrzegane, przy jednoczesnym stawianiu odpowiednio wysokich oczekiwań wszystkim osobom uczącym się i dbaniu o ich indywidualny dobrostan;
 - g) dbanie o to, by w wewnętrznych i zewnętrznych procesach zapewniania jakości w instytucjach edukacyjnych uwzględniano kwestię sprawiedliwego dostępu, włączenia i sukcesu edukacyjnego wszystkich osób uczących się;
 - h) rozważenie, zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi i regionalnymi, wdrożenia skutecznych polityk w zakresie poradnictwa przez całe życie, zapewniających poradnictwo zawodowe i możliwości rozwijania umiejętności zawodowych, na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, w tym w celu wspierania transformacji zawodowych, których obywatele doświadczają przez całe życie;

- i) promowanie wielojęzyczności w instytucjach edukacyjnych poprzez docenienie i mobilizowanie umiejętności językowych osób uczących się, i w ten sposób zarówno zwiększanie biegłości w zakresie języka nauczania wśród osób uczących się, jak i wspieranie zdobywania dalszych kompetencji językowych;
 - j) zapewnienie dostępu do możliwości uczenia się i do włączających środowisk uczenia się oraz wprowadzanie zindywidualizowanych środków wsparcia w środowiskach uczenia się, maksymalizujących rozwój akademicki i społeczny osób z niepełnosprawnościami, aby ułatwić im edukację ⁽⁷⁾;
 - k) prace w zakresie profilaktyki problemów psychologicznych wśród osób uczących się i w zakresie udzielania wsparcia w przypadku takich problemów, w razie potrzeby także w postaci dostępu do wsparcia specjalistycznego.
41. Zachęcały do prowadzenia szerokiego dialogu i współpracy oraz stosowania innowacyjnych podejść w gronie organów publicznych, instytucji edukacyjnych i innych kluczowych interesariuszy, takich jak społeczności lokalne, administracje lokalne i regionalne, rodzice i opiekunowie, rodzina sensu largo, podmioty działające w dziedzinie młodzieżowej, mediatorzy społeczni i kulturowi, wolontariusze, partnerzy społeczni, pracodawcy i społeczeństwo obywatelskie, by zapewnić tworzenie strategii w zakresie włączającego kształcenia i szkolenia promujących sprawiedliwość i włączenie i odpowiadających potrzebom szerszej pojętej społeczności.
42. Zachęcały do zapewniania wszystkim osobom uczącym się możliwości uczenia się, które pozwalają na obieranie elastycznych ścieżek kształcenia i szkolenia przez całe życie, m.in. poprzez walidację wcześniejszego uczenia się, także w środowisku pozaformalnym i nieformalnym i w ramach elastycznych podejść, w tym poprzez zbadanie i wykorzystanie europejskiego podejścia do mikrokwalifikacji, bez podważania podstawowej zasady pełnego programu studiów w ramach kształcenia i szkolenia.
43. Sprzyjały dostępowi wszystkich dzieci, niezależnie od ich sytuacji osobistej, rodzinnej czy społecznej, do wysokiej jakości wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem oraz by ułatwiały taki dostęp, a także by kontynuowały wdrażanie europejskich ram jakości dotyczących wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, m.in. poprzez dalsze inwestowanie w te systemy z myślą o zapewnieniu dostępu większej liczbie dzieci i podniesieniu standardów jakości.
44. Oferowały możliwości drugiej szansy, w tym elastyczne ścieżki podnoszenia i zmiany kwalifikacji, osobom dorosłym, które zakończyły kształcenie i szkolenie bez żadnych kwalifikacji lub z niskimi kwalifikacjami.
45. Zbadały możliwości rozwijania i usprawnienia krajowych systemów gromadzenia, monitorowania i oceny danych, segregowanych według płci i innych istotnych parametrów, co pozwoliłoby państwom członkowskim oceniać wpływ poszczególnych inicjatyw politycznych i tym samym pomogłoby mierzyć postępy w promowaniu sprawiedliwości, włączenia i sukcesu w systemach kształcenia i szkolenia.
46. Nadal w stosownych przypadkach wykorzystywały Europejską Agencję ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej, aby wdrażać do swoich systemów kształcenia i szkolenia sprawdzone podejścia włączające oraz je monitorować, dokumentować i rozpowszechniać.
47. W pełni wykorzystywały europejskie narzędzia współpracy przeznaczone dla instytucji edukacyjnych, takie jak platforma eTwinning, platforma internetowa dla szkół *School Education Gateway* i ePlatforma na rzecz uczenia się dorosłych w Europie (EPALE) w celu zacieśniania współpracy oraz wymiany informacji, dobrych praktyk i zasobów w odniesieniu do promowania sprawiedliwości, włączenia i sukcesu edukacyjnego w instytucjach kształcenia i szkolenia.
48. Zwiększyły ofertę, dostęp do, dostępność i jakość sprzętu cyfrowego, infrastruktury cyfrowej, połączeń, otwartych i cyfrowych zasobów edukacyjnych i metod pedagogicznych na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia, wraz z ukierunkowanym wsparciem, zapewniających skuteczny dostęp w przypadku osób uczących się znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i osób z niepełnosprawnościami, niezależnie od wieku, a jednocześnie zajęły się kwestią rozwoju podstawowych i zaawansowanych umiejętności i kompetencji cyfrowych na wszystkich poziomach i we wszystkich rodzajach kształcenia i szkolenia, by w pełni wykorzystać potencjał edukacji cyfrowej na rzecz budowania środowisk nauczania i uczenia się bardziej włączających i sprzyjających sukcesowi.

(7) Zgodnie z Konwencją ONZ o prawach osób niepełnosprawnych i strategią na rzecz praw osób niepełnosprawnych na lata 2021–2030.

49. Zapewniły, by nauczyciele, trenerzy, kadra wczesnej edukacji i opieki nad dziećmi, kadra pedagogiczna i inni edukatorzy, a także kadra kierownicza instytucji edukacyjnych na wszystkich poziomach otrzymali wszelkie potrzebne im wsparcie, w tym w zakresie niezbędnego kształcenia, wprowadzenia do zawodu i doskonalenia zawodowego, tak by rozumieli i rozwiązywali problem nierównych szans edukacyjnych oraz pokonywali osobiste uprzedzenia i przesady, promowali prawdziwe włączenie i sukces, radzili sobie z różnorodnością, wzmacniali właściwą motywację do uczenia się i zapewniali osiągnięcie wysokiej jakości efektów uczenia się przez zróżnicowaną grupę docelową, we współpracy z innymi interesariuszami. Obejmuje to wspieranie rozwoju podstawowych i zaawansowanych kompetencji cyfrowych i innowacyjnych metod pedagogicznych oraz rozwoju umiejętności społecznych i emocjonalnych, przy jednoczesnym promowaniu dobrostanu i zdrowia psychicznego edukatorów.
50. Zaradziły problemowi niedoboru nauczycieli, w przypadku gdy taki problem występuje, w szczególności w kształceniu specjalnym oraz w warunkach wielokulturowości i wielojęzyczności.
51. Nadal realizowały zobowiązania wynikające z deklaracji paryskiej z 2015 r., w drodze edukacji obywatelskiej, z myślą o promowaniu aktywności obywatelskiej, wzmacnianiu postaw tolerancyjnych i demokratycznych, kompetencji międzykulturowych, umiejętności cyfrowych, umiejętności korzystania z mediów oraz krytycznego myślenia.
52. W pełni wykorzystywały, zgodnie z potrzebami krajowymi lub regionalnymi, wszelkie dostępne regionalne, krajowe i unijne mechanizmy i programy finansowania, takie jak Erasmus+, Europejski Fundusz Społeczny Plus wraz z innymi europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi, InvestEU, jak i nowe możliwości w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, z myślą o wspieraniu zrównoważonych inwestycji w sprawiedliwe i włączające kształcenie i szkolenie, aby sprzyjać osiągnięciu sukcesu edukacyjnego przez wszystkich.

ZACHĘCA PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE I KOMISJĘ, BY ZGODNIE ZE SWOIMI KOMPETENCJAMI I PRZY NALEŻYTYM UWZGLĘDNIENIU ZASADY POMOCNICZOŚCI:

53. Maksymalnie wykorzystywały możliwości dostępne na mocy nowych strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w dalszej perspektywie (2021–2030), za pośrednictwem otwartej metody koordynacji, w celu promowania wymiany dobrych praktyk i innowacyjnych podejść dotyczących sposobów osiągnięcia bardziej sprawiedliwego i włączającego kształcenia i szkolenia sprzyjającego sukcesowi, zwłaszcza poprzez wzmocnienie wzajemnego i partnerskiego uczenia się, a także, w razie potrzeby, prowadzenie badań naukowych i analiz w celu promowania kształtowania polityki opartej na rzetelnych informacjach oraz rozwijania i rozpowszechniania skutecznych praktyk politycznych w zakresie sprawiedliwości, włączenia i sukcesu dla wszystkich w kształceniu i szkoleniu.

ZACHĘCA KOMISJĘ, BY ZGODNIE Z TRAKTATAMI I PRZY PEŁNYM POSZANOWANIU ZASADY POMOCNICZOŚCI:

54. Pracowała wraz z państwami członkowskimi nad inicjatywami zapowiedzianymi przez Komisję w kontekście europejskiego programu na rzecz umiejętności, europejskiego obszaru edukacji, planu działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027, które przyczynią się do poprawy sprawiedliwości i włączenia i będą sprzyjać sukcesowi w kształceniu i szkoleniu, a także w kontekście strategii na rzecz praw dziecka, strategii na rzecz praw osób niepełnosprawnych na lata 2021–2030 oraz planu działania na rzecz wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym gwarancji dla dzieci.
55. Pracowała nad inicjatywą mającą na celu wspólne sporządzenie, wraz z państwami członkowskimi, wskazówek politycznych dotyczących ograniczania zjawiska osiągnięcia słabych wyników, zwiększenia liczby osób, które uzyskały wykształcenie średnie II stopnia (lub równoważne), przyczyniania się do podwyższenia poziomu kompetencji, uniezależnienia poziomu wykształcenia od statusu społeczno-ekonomicznego oraz przeciwdziałania bezrobociu młodzieży.
56. Prowadziła dialog strategiczny z państwami członkowskimi, skupiając się na kwestii rozwijania wysoce wydajnego ekosystemu cyfrowego, a także na wzmacnianiu umiejętności i kompetencji cyfrowych na rzecz cyfrowej transformacji kształcenia i szkolenia.
57. Nakreśliła wskazówki polityczne dla państw członkowskich w dziedzinie e-uczenia się i uczenia się na odległość w szkolnictwie podstawowym i średnim służące zwiększeniu włączającego charakteru i elastyczności edukacji szkolnej oraz lepszemu rozwijaniu szerokich kompetencji wszystkich osób uczących się.
58. Wspierała współpracę między odpowiednimi organizacjami interesariuszy istniejącymi na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym a organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za kształcenie i szkolenie, tak aby wspólnie mogły wносить wkład w zalecenia polityczne dotyczące innowacyjnych i wielodyscyplinarnych podejść do nauczania i uczenia się w zakresie umiejętności podstawowych.

59. Zacieśniła współpracę w zakresie sprawiedliwego dostępu, włączenia i sukcesu dla wszystkich w kształceniu i szkoleniu z odpowiednimi instytucjami i agencjami europejskimi, takimi jak Europejska Agencja ds. Specjalnych Potrzeb i Edukacji Włączającej, oraz z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Rada Europy, OECD, Organizacja Narodów Zjednoczonych i UNESCO, współdziałając z państwami członkowskimi.
 60. Opierając się na eksperckich opiniach stałej grupy ds. wskaźników i benchmarków i z wykorzystaniem takich opinii, prowadziła prace nad propozycjami ewentualnych wskaźników lub unijnych celów w odniesieniu do sprawiedliwości i włączenia.
 61. Zbadała możliwości rozwijania i usprawnienia europejskiego gromadzenia danych, zwłaszcza w ramach Eurostatu, w celu ułatwienia oceny inicjatyw i środków politycznych promujących sprawiedliwość, włączenie i sukces w systemach kształcenia i szkolenia w całej UE, przy jednoczesnym unikaniu tworzenia dodatkowych obciążeń dla państw członkowskich.
 62. Wykorzystywała grupę ekspertów ds. jakościowych inwestycji w kształcenie i szkolenie, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, w celu zbadania, w jaki sposób efektywne i skuteczne inwestowanie w kompetencje ludzi i w infrastrukturę mogłoby pomóc w promowaniu sprawiedliwości i włączenia w kształceniu i szkoleniu.
 63. Zwołała grupę ekspertów w celu opracowania propozycji strategii na rzecz tworzenia wspierających środowisk uczenia się przeznaczonych dla grup, w których istnieje ryzyko słabych wyników, i strategii na rzecz sprzyjania dobrostanowi w szkole.
 64. Zwołała grupę ekspertów w celu promowaniu umiejętności cyfrowych i przeciwdziałaniu dezinformacji, które to kwestie mają kluczowe znaczenie dla zapewnienia wszystkim możliwości korzystania z internetu w sposób bezpieczny, sprawczy i włączający.
-

ZAŁĄCZNIK

Tło polityczne

1. Konkluzje Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) (12 maja 2009 r.)
2. Zalecenie Rady w sprawie polityk na rzecz ograniczania zjawiska przedwczesnego kończenia nauki (28 czerwca 2011 r.)
3. Rezolucja Rady w sprawie odnowionej europejskiej agendy w zakresie uczenia się dorosłych (20 grudnia 2011 r.)
4. Zalecenie Rady w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (20 grudnia 2012 r.)
5. Deklaracja w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja (Paryż, 17 marca 2015 r.)
6. Wspólne sprawozdanie Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) – Nowe priorytety współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia i szkolenia (23 i 24 listopada 2015 r.)
7. Konkluzje Rady w sprawie ograniczania zjawiska wczesnego kończenia nauki i sprzyjania sukcesom szkolnym (15 grudnia 2015 r.)
8. Zalecenie Rady w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (19 grudnia 2016 r.)
9. Konkluzje Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie włączenia w kontekście różnorodności z myślą o osiągnięciu ogólnodostępnej edukacji wysokiej jakości (17 lutego 2017 r.)
10. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Rozwój szkół i doskonały poziom nauczania warunkiem dobrego startu życiowego” (30 maja 2017 r.)
11. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze: wkład Komisji Europejskiej w spotkanie przywódców w Göteborgu” (17 listopada 2017 r.)
12. Zalecenie Rady w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania (22 maja 2018 r.)
13. Konkluzje Rady w sprawie kroków ku urzeczywistnieniu wizji europejskiego obszaru edukacji (22 maja 2018 r.)
14. Zalecenie Rady w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (26 listopada 2018 r.)
15. Zalecenie Rady w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków (22 maja 2019 r.)
16. Zalecenie Rady w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (22 maja 2019 r.)
17. Rezolucja Rady w sprawie dalszego rozwijania europejskiego obszaru edukacji w celu wsparcia zorientowanych na przyszłość systemów kształcenia i szkolenia (8 listopada 2019 r.)
18. Konkluzje Rady w sprawie europejskich nauczycieli i trenerów przyszłości (9 czerwca 2020 r.)

19. Konkluzje Rady w sprawie przeciwdziałania kryzysowi wywołanemu przez COVID-19 w kształceniu i szkoleniu (16 czerwca 2020 r.)
 20. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (1 lipca 2020 r.)
 21. Unia równości: unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025 (18 września 2020 r.)
 22. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (30 września 2020 r.)
 23. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027. Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej” (30 września 2020 r.)
 24. Zalecenie Rady w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego na rzecz zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności (24 listopada 2020 r.)
 25. Konkluzje Rady w sprawie edukacji cyfrowej w europejskich społeczeństwach opartych na wiedzy (24 listopada 2020 r.)
 26. Deklaracja z Osnabrück w sprawie kształcenia i szkolenia zawodowego jako czynnika odbudowy i sprawiedliwego przechodzenia na gospodarkę cyfrową i ekologiczną (30 listopada 2020 r.)
 27. Rezolucja Rady w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) (18 lutego 2021 r.)
 28. Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030 (3 marca 2021 r.)
 29. Strategia UE na rzecz praw dziecka (24 marca 2021 r.)
-